

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ
ТА СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
іноземної філології та соціальних
комунікацій

(назва факультету, на якому викладається дисципліна)

доц. _____ О.М. Медвідь

(підпис)

“ _____ ” _____ 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи психології та педагогіки»
(назва навчальної дисципліни)

Освітньо-кваліфікаційний рівень _____ спеціаліст _____

Напрямок підготовки (спеціальність) 7.12010005 _____ Стоматологія
(шифр та назва напрямку підготовки (із зазначенням за необхідності фахового спрямування) або шифр та назва спеціальності)

Форма навчання _____ денна _____
(денна, вечірня)

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
за вибором

(обов'язкова, за вибором ВНЗ, за вибором студента)

Семестр викладання	Загальний обсяг, годин/кредит.	Аудиторні заняття, годин				Самостійна робота студента, годин				Форма контролю ісп. (д/зал.)
		Всього	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	Всього	тому числі			
							ІРС під керівн. викладача	Інд. завданн я. вид / обсяг	Самостій не опрацювання матеріалу	
2	45/1,5	20	10	10	–	25	–	–	15	зал.

Розробник: к.н.держ.упр. Дементов В.О.
(вказати авторів, їх наукові ступені та посади)

Затверджено на засіданні кафедри, протокол № _____ від « _____ » _____ 2017 р.

Суми – 2017 р.

I. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Мета і завдання викладання

Підготовка лікарів стоматологів рівня спеціаліст передбачає вивчення студентами курсу «Основи психології та педагогіки». Мета впровадження даного курсу полягає в оволодінні студентами знаннями з основ психології та педагогіки. До запропонованого курсу увійшли теми, які включають питання з історії виникнення і розвитку психологічних та педагогічних знань, ознайомлення майбутніх тренерів з фундаментальними положеннями загальної психології про особистість, її індивідуально-психологічні особливості, емоційні стани, вольові процеси, а також з психологічно-педагогічними основами спілкування.

Завданням навчальної дисципліни є оволодіння студентами твердими знаннями з основ психології та педагогіки та формування в них прагнення застосовувати ці знання в своїй майбутній професійній діяльності.

Предметом курсу «Основи психології та педагогіки» є психічні факти і прийоми, які мають враховувати і застосовувати майбутні стоматологи в процесі своєї майбутньої професійної діяльності.

Після засвоєння навчальної дисципліни **студент повинен знати:**

- основні історичні етапи розвитку психолого-педагогічних знань та сучасний статус психології і педагогіки;
- що таке психіка і рівні її розвитку;
- в чому полягає схожість та відмінність понять «індивід», «індивідуальність», «особистість»;
- в чому проявляються індивідуально-психологічні відмінності кожної особистості;
- що таке пізнавальні процеси;
- які бувають емоційні стани, від чого вони залежать;
- які функції виконує воля, та які є способи її загартування;
- в чому проявляються особливості у сфері спілкування лікаря з пацієнтом.

Студент має уміти:

- застосовувати знання, навички та уміння для аналізу конкретних проявів психіки особистості людини;
- аналізувати різноманітні явища та процеси пов'язані з особистістю людини, з'ясовувати їх причини та передбачати їх наслідки;
- встановлювати систему соціальної взаємодії з іншими людьми, враховуючи при цьому особливості прояву властивостей темпераменту;
- організовувати власну практичну (у тому числі й інтелектуальну) діяльність у відповідності з особливостями когнітивної сфери та темпераменту;
- оцінювати особливості прояву структурних складових власного характеру у різноманітних ситуаціях взаємодії з іншими людьми.

1.2 Місце дисципліни у навчальному процесі

Курс «Основи психології та педагогіки» є складовою частиною підготовки спеціалістів медичного профілю зі спеціальності «Стоматологія».

Базовим для вивчення дисципліни є наступні знання:

- для вивчення походження та еволюції психіки необхідні знання з біології, генетики, антропології;
- для реконструкції структури суб'єкта і процесів його взаємовідносин зі світом треба знати характеристики оточуючого середовища, соціального, культурного, предметного;
- для вироблення вмій і навичок спілкування у сфері «лікар-пацієнт» великого значення набувають знання з психології спілкування.

Програма

Вступ. Мета зміст, методи навчання, регламент курсу. Прикладний характер знань та умінь, передбачених для отримання студентами.

Тема 1. Психологія як наука (1 год)

- предмет психології;
- історичний розвиток психології у стародавні часи та у середньовіччі;
- розвиток психології у XVII- XVIII століттях. Основні підходи до вивчення психіки людини;
- методи психології.

Література: [1, 7, 8, 9-16,21-24,30]

Тема 2. Поняття про психіку та її еволюцію. (1 год)

- Психіка як активне відображення навколишнього світу.
- Поява і розвиток форм психічного відображення у тварин. Стадії та рівні розвитку психіки.
- Навички та інтелектуальні дії.
- Відмінність психіки людини від психіки тварин.
- Фізіологічні основи психіки людини.

Тема 3. Особистість у психології (1 год)

- соціально-історична сутність особистості;
- структура особистості людини.
- Теорії особистості
- біхевіоризм та необіхевіоризм ;
- фрейдизм та неофрейдизм;
- гуманістична психологія.

- Література: [4,5,1, 7, 8, 9-16,21-24,30]

Тема 4. Психічний розвиток особистості(1 год)

- Вікова періодизація психічного розвитку за Д.Б. Ельконіним;
- свідомість та самосвідомість людини;
- самооцінка.

Література: [2,5, 8, 9-22, 27]

Тема 5 Інтелект та пізнавальна сфера (2год)

- поняття та теорії інтелекту;
- динаміка та вимірювання інтелекту;
- увага у структурі інтелекту;
- пам'ять та мислення.

Література: [2,3,7,8, 10,11,21,22]

Тема 6. Здібності та творчість (1 години)

- загальне поняття про здібності. Здібності і задатки;
- обдарованість, талант, геніальність;
- творчість;
- особистість творчої людини та її життя;
- формування креативності.

Література: [1, 2, 3,7, 8, 10, 16, 17,25]

Тема 7 . Темперамент та характер (1 год)

- сутність та історія вивчення темпераменту;
- характеристика типів темпераменту;
- темперамент та індивідуальний стиль діяльності;
- поняття про характер;
- структура характеру;
- підходи до типології характерів.

Література: [1, 2, 8 - 22,26]

Тема 8. Особистість у контексті групової взаємодії (1 год)

- група і особистість. Меншість і більшість у групі;
- феномени внутрішньогрупової взаємодії;
- агресія. Виникнення і послаблення агресії;
- фактори і умови альтруїзму.

Література: [1, 2, 6, 8,10, 17, 20, 22]

Тема 9. Психологія спілкування (1 год)

- сутність та значення спілкування для психічного розвитку особистості;
- функції спілкування. Вербальне спілкування;
- невербальні засоби спілкування;
- спілкування як взаємодія. Феномени перцепції у процесі спілкування.

Література: [1, 5, 6, 8, 10, 17, 22,29]

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ КУРСУ

Тема	Загальн. обсяг годин	Лекції годин	Практ. (семін.) заняття годин	Лаборат. роботи годин	Самост. опрац. матер.	ІРС годин
Тема1. Психологія як наука	5	1	1		2	
Тема2 Поняття про психіку та її еволюцію	5	1			2	
Тема3.Особистість у психології	5	1	1		3	
Тема4. Інтелект та когнітивна сфер	5	2	2		3	
Тема5 Психічний розвиток особистості	5	1	1		3	
Тема6. Здібності та творчість	5	1	1		3	
Тема 7 Темперамент та характер	5	1	2		3	
Тема 8. . Особистість у контексті групової взаємодії	5	1	2		3	
Тема 9. Спілкування	5	1			3	
Всього по модульному циклу	45	10	10		25	

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Тема 1. **Розвиток та сучасне становище психології (1год)**

- психологія античності. Основні тенденції у вивченні феномену душі;
- розвиток психології у XVII-XVIII століттях. Основні підходи до вивчення природи психіки;
- предмет та структура психології;
- основні психологічні категорії;
- методи психологічних досліджень.

Література: [1, 3,9. 14-16, 19, 23, 24,30]

Тема 2. **Особистість у психології (1 год)**

- поняття про особистість;
- вплив культурно - історичних факторів на формування особистості;
- структура особистості;
- розвиток особистості в онтогенезі;
- підходи до типології особистості;
- біологічне та соціальне у людині.

Література: [1, 5, 6, 7, 8, 10,16, 17,20,21,27]

Тема 3. **Школи та напрямки у психології (1 год)**

- біхевіоризм. Передумови виникнення та подальше еволюціонування;
- необіхевіоризм. Оперантний біхевіоризм;
- психоаналіз і його вплив на розвиток психології та інших наук;
- неофрейдизм;
- поняття про неусвідомлене. Вплив неусвідомленого на поведінку людини в цілому;
- гуманістична психології.

Література: [6, 7,8,10,21,23,24,30]

Тема 4. **Інтелект та когнітивна сфера людини (2год)**

- загальне поняття про інтелект;
- динаміка інтелекту;
- теорії інтелекту;
- вимірювання інтелекту;
- увага як умова розгортання когнітивних процесів. Неуважність і її причини.
- поняття, види та індивідуальні особливості пам'яті.

Література: [2,7,8,10,20,21,22]

Тема 5. **Здібності та творчість (1 години)**

- історія вивчення та сучасне розуміння здібностей;
- обдарованість;
- талант;
- геніальність;
- творча особистість і її життя;
- умови формування креативності.

Література: [2, 6, 8, 10, 21, 22,25]

Тема 6. Темперамент та характер (2 год)

- поняття та обумовленість темпераменту;
- типи темпераменту;
- темперамент та індивідуальний стиль діяльності;
- загальне розуміння та природа характеру;
- структура характеру;
- національний характер;

Література: [4,8,9,10,11,19,21,26]

Тема 7. Особистість у контексті групової взаємодії (2 год)

- вплив групи на особистість. Міншість та більшість у групі, їх психологічна характеристика;
- соціальна фасилітація та інгібіція;
- агресія та соціально-психологічні фактори, що обумовлюють її;
- психологічна характеристика та умови виникнення альтруїзму.

Література: [1, 3, 7, 8,10, 21, 22]

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

А. Завдання для самостійної роботи, передбачені навчальним планом

1. Фактори психічного розвитку людини. Генні та хромосомні мутації, їх зв'язок з психікою людини.
2. Мозок – матеріальний субстрат психіки. Функціональні блоки мозку.
3. Властивості уваги.
4. Поняття та види уваги.
5. Поняття та класифікація потреб.
6. Поняття та класифікація мотивів поведінки.
7. Саморегуляція діяльності та поведінки.
8. Сутність та фізіологічні механізми емоцій та почуттів.
9. Класифікація емоцій та почуттів.
10. Сутність та функції волі.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Лекції, практичні заняття, самостійне опрацювання навчального матеріалу на основі опорного конспекту лекцій та навчальної літератури.
2. Контроль навчальної роботи – тестування з теоретичного матеріалу, заслуховування повідомлень студентів на практичних заняттях, співбесіда за результатами роботи, виконання комплексних контрольних завдань.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль навчальної роботи студента здійснюються за модульно-рейтинговою системою (регламент додається).

ЛІТЕРАТУРА

А. Основна навчальна література

№ п/п	Назва навчальної літератури	Наявна кільк. примірн.	Вид
1.	Дубровина И.В. и др. Психология. – М.: Академия, 2002.- 464с.	2	підручник
2	Грановская Р.М. Элементы практической психологии. – СПб.: Свет, 1997. – 608с.	1	монографія
3.	Дружинин В.Н. Психология общих способностей. – СПб.: Питер, 2000. – 368с.	3	монографія
4.	Естественнонаучные основы психологии. /Под ред. А. А. Смирнова, А. Р. Лурия, В. Д. Небылицына. – М. : Сфера , 2003. – 464с.	2	науковий збірник
5.	Кулагина И. Ю., Колюцкий В. А. Возрастная психология. – М. : Сфера, 2003. – 464с.	2	посібник
6.	Леонтьев А. Н. Проблемы развития психики. – М. : МГУ, 1981. – 584с.	1	монографія
7.	Майерс Д. Психология. – Мн.: Попури, 2001. – 848 с.	1	підручник
8.	Майерс Д. Социальная психология. – СПб. : Питер, 1999. – 688с.	2	підручник
9.	Максименко С.Д. Общая психология. – М.: Реал – бук, 1999. – 528 с.	2	підручник
10.	Маклаков А. Г. Общая психология. – СПб. : Питер, 2002. – 592 с.	2	підручник
11.	М'ясоїд П. А. Загальна психологія. – К.: Вища школа, 2000. – 480с.	2	посібник
12.	Немов Р. С. Психология. В 3 кн. – М. : ВЛАДОС, 2001. Кн. 1. – 688с. ; кн. 2. – 608с. Кн. 3. – 640 с.	3	підручник
13.	Психологія. / За заг. ред. Л. М. Кудояра. – Суми: СумДУ, 2011. – 331с.	300	посібник
<i>Б. Додаткова література</i>			
14.	Основы загальної психології. / За ред. С.Д. Максименка. – К.: Перспектива, 1998. – 256с.	2	посібник
15.	Основы психології. / За ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. – К.: Либідь, 1996, - 632с.	2	підручник
16.	Общая психология. / Под ред. А. В. Петровского. – М.: Просвещение, 1986. – 464с.	1	підручник
17.	Общая психология. /Сост. Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 2002. – 448с.	1	курс лекцій
18.	Психологія. /За ред. Г.С. Костюка . – К.: Рад. школа, 1961. – 584с.	1	підручник
19.	Психологія. /За ред. Ю.Л. Трофімова. – К.: Либідь, 2001. – 560с.	1	підручник
20.	Психология. /Под ред. А.А. Крылова. – М.: Проспект, 1999. – 584с.	1	підручник

21.	Психология. /Под ред. В.Н. Дружинина. – СПб.: Питер, 2000. – 672с.	2	підручник
22.	Столяренко Л.Д. Основы психологии. – Ростов н/Д. : Феникс, 2003. – 672.	1	посібник
23.	Роменець В.А. Історія психології ХІХ – початку ХХ ст. – К. : Вища школа, 1995. – 614с.	1	посібник
24.	Роменець В. А. Маноха І. П. Історія психології ХХ ст. – К. : Либідь, 1998. – 992с.	1	посібник
25.	Роменець В.А. Психологія творчості. – К.: Либідь, 2001. – 288с	2	посібник
26.	Теплов Б.М. Избранные труды. В 2-х т. – М.: Педагогика, 1985. т.1. – 328 с. т.2. – 330с.	1	науковий збірник
27.	Шаграева О.А. Детская психология. – М.: ВЛАДОС, 2001. – 368с.	1	посібник
28.	Эльконин Д.Б. Избранные психологические труды. – М.: Педагогика, 1989. – 560с.	1	науковий збірник
29.	Юсупов И.М. Психология взаимопонимания. – Казань.: Татарское кн. изд-во, 1991. – 192с.	1	монографія
30.	Ярошевский М.Г. История психологии. – М.: Мысль, 1985. – 576с.	2	монографія

Розробник програми _____
(підпис)

к.н.держ.упр. Дементов В.О.
(вчене звання, ініціали, прізвище)

Завідувач кафедри _____
(підпис)

доцент Світайло Н.Д.
(вчене звання, ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 2017 р.

**РЕГЛАМЕНТ
МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОГО КОНТРОЛЮ І ОЦІНЮВАННЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Основи психології та педагогіки»**

1. **Структура навчальної дисципліни:** загальний обсяг 45 год. (1,5 кр); лк. - 10 год./ практик -10год; СРС – 25 год., пмк
2. **Організація навчального процесу:** семестрів викладання –1; модульний цикл – І.
3. **Шкала оцінювання з навчальної дисципліни:** R = 200 балів.
4. **Розподіл рейтингових балів за видами навчальної роботи:**
  - усні відповіді – 40 балів;
  - поточні тести 4 x 10 = 80 балів;
  - реферат – 20 балів;
  - підсумкові тести – 40 балів;
  - активність на заняттях – 20 балів.

Оцінювання здійснюється за рейтинговою технологією.

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: перескладання незадовільних оцінок з модульних контролів здійснюється не пізніше двох тижнів наступного модульного циклу, як правило, одноразово; при виконанні всіх запланованих видів навчальної роботи і незадовільній підсумковій оцінці з модульного циклу рейтингові бали студентів нараховуються; при позитивній оцінці за модульний цикл і виконанні всіх запланованих видів навчальної роботи підвищення рейтингового балу шляхом перескладання будь-якої складової навчальної роботи не здійснюється.

5. Підсумкове семестрове оцінювання навчальної роботи студента та умови допуску (недопуску) студента до підсумкового контролю:

Підсумкова семестрова оцінка за національною шкалою оцінювання та європейською шкалою оцінювання ECTS відповідно до накопичених рейтингових балів визначається із таких співвідношень:

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
		диференційований залік
180-200	A	відмінно
	B	добре
140-179	C	
	D	задовільно
120-139	E	
	FX	незадовільно
	F	

При отриманні підсумкової семестрової оцінки за накопиченими рейтинговими балами поточного контролю “FX” студент має право на дворазову спробу отримання позитивної оцінки на заході підсумкового семестрового контролю (перше перескладання викладачеві, друге – комісії).

При отриманні підсумкової семестрової оцінки за накопиченими рейтинговими балами поточного контролю “F” студент не допускається до заходу підсумкового семестрового контролю, вважається таким, що має академічну заборгованість з навчальної дисципліни, і представляється деканатом до відрядження (крім випадків продовження деканатом ліквідації академічної заборгованості за наявності документально підтверджених поважних причин неуспішності студента).

Провідний викладач

навчальної дисципліни _____ Дементов В.О.
(підпис)

Завідувач кафедри

_____ Світайло Н.Д.
(підпис)

“ _____ ” _____ 2017 р.